

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

І. В. Сингаївська, О.М. Васильченко, Г.О. Склярова

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання та оформлення курсової роботи
для студентів спеціальності «Психологія»
денної, заочної та дистанційної форм навчання СВО «бакалавр»

Схвалено
На засіданні кафедри психології
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
Протокол № 1 від «28»серпня 2024 р.

Київ – 2024

Сингаївська І. В., Васильченко О.М., Склярова Г.О.

Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення курсової роботи для студентів спеціальності «Психологія» денної та заочної форми навчання, рівень «Бакалавр». К. : Університет економіки та права «КРОК», 2024. 37 с.

Методичні рекомендації містять сучасні вимоги до структури і змісту курсової роботи з психології, правила її оформлення, порядок виконання та захисту, критерії оцінювання. У якості прикладів подано формулювання актуальності, мети, завдань, об'єкта, предмета, висновків реального наукового дослідження. У додатках містяться зразки, необхідні для оформлення як курсової роботи, так і супровідної документації щодо її захисту.

Методичні рекомендації стануть в нагоді студентам другого та третього курсів при виконанні курсових робіт, дослідницьких конкурсних проєктів, здійсненні наукових пошуків у галузі психології.

© Сингаївська І. В., Васильченко О.М., Гончарова Г.О. 2024

© ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
2.1. Вибір теми курсової роботи.....	7
2.2. Етапи виконання курсової роботи.....	7
2.3. Порядок виконання курсової роботи	8
2.4. Права та обов'язки студента	8
2.5. Права та обов'язки керівника курсової роботи.....	9
2.6. Декларація про академічну доброчесність	10
2.7. Забезпечення академічної доброчесності виконавців кваліфікаційних робіт та встановлення фактів плагіату	10
3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	12
3.1. Структура курсової роботи	12
3.2. Зміст курсової роботи.....	13
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	22
4.1. Загальні вимоги	22
4.2. Нумерація.....	23
4.3. Ілюстрації.....	23
4.4. Оформлення посилань на використані джерела	25
4.5. Оформлення бібліографічного опису використаних джерел.....	26
4.6. Оформлення додатків	26
5. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	27
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	27
5.1 Порядок подання роботи до захисту.....	27
5.2. Захист курсової роботи.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ..	Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТКИ	29

ВСТУП

Курсова робота з психології є одним із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого характеру, що має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з нормативних психологічних дисциплін, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Курсова робота сприяє оволодінню психологічними знаннями, уміннями та навичками, розвиває у студентів інтерес до науково-психологічних досліджень, формує навички самостійної творчої роботи і спрямовує на вирішення теоретичних, науково-прикладних та практичних завдань майбутньої професійної діяльності у різних виробничих сферах.

З одного боку, курсова робота є початковим етапом формування у студента навичок і стилю самостійної творчої праці, наукового пошуку, самоорганізації і відповідальності, а з іншого – може бути використана ним як основа або елемент майбутньої бакалаврської, магістерської чи навіть дисертаційної роботи.

Ці методичні рекомендації мають за мету надання допомоги майбутнім психологам у вирішенні методологічних, методичних та організаційних задач, які виникають у ході виконання, оформлення і захисту курсової роботи. У методичних рекомендаціях подано інформацію про загальні положення щодо курсової роботи, організацію її виконання, вимоги до структури і змісту, вимоги до оформлення, порядок захисту та критерії оцінювання курсової роботи.

Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення курсової роботи розраховані на самостійне ознайомлення студентів з поданою інформацією з наступним консультуванням і обговоренням її з науковим керівником курсової роботи.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є невід’ємною складовою освітнього процесу у вищому навчальному закладі – різновидом самостійної навчальної науково-дослідної роботи, що містить елементи проблемного наукового пошуку. Студент за час навчання має виконати дві курсові роботи з навчальних дисциплін, які є базовими для відповідної спеціальності й передбачені навчальним планом для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 053 «Психологія» денної заочної та дистанційної форм навчання.

Метою курсової роботи є закріплення теоретичних знань студентів з психології; поглиблене вивчення однієї з конкретних проблем; дослідження генези і сучасного стану обраної проблеми; узагальнення результатів дослідження, третій курс навчання включає в себе теоретико-емпіричне дослідження, у вигляді висновків та формулювання пропозицій і рекомендацій щодо можливого застосування одержаних результатів.

Головними завданнями курсової роботи є:

- підвести проміжні підсумки набутих знань, умінь та навичок з основних дисциплін, передбачених навчальним планом;
- вивчити джерела щодо об’єкта дослідження;
- застосувати набуті теоретичні знання до аналізу сучасного стану об’єкта;
- набути навички самостійної, у тому числі науково-дослідної, роботи;
- сформувані вміння використовувати методи наукового пошуку (аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, абстрагування, моделювання тощо).

Курсову роботу студент виконує *самостійно* під керівництвом наукового керівника. Курсова робота передбачає вивчення наукових, навчальних, навчально-методичних та інших джерел з психології і дотичних з нею дисциплін, аналіз зібраного фактичного матеріалу, узагальнення інформації, вміння робити висновки.

Успішне виконання студентом курсової роботи та її захист передбачає *вирішення комплексу завдань і набуття певних навичок*:

- закріплення теоретичних фундаментальних знань;
- розуміння особливостей теоретичних положень різних сучасних психологічних шкіл, напрямків психологічної науки, поглядів окремих науковців тощо;
- поглиблене вивчення матеріалу за темою дослідження;
- здатність реферувати навчальну літературу, наукові монографії, статті тощо; логічно і стисло викладати матеріал;
- опанування мовно-стилістичними прийомами написання та оформлення наукової роботи;
- оволодіння комп’ютерною технікою на рівні користувача;
- виконання організаційних вимог щодо процесів підготовки, написання і захисту роботи;
- розвиток комунікативних навичок, опанування практики публічного захисту, презентації роботи.

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
- ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
- ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Вибір теми курсової роботи

Тематика курсових робіт щорічно змінюється та затверджується кафедрою психології, з нею можна ознайомитись у методиста кафедри, або у відповідному курсі Мудл, починаючи з другого семестру кожного навчального року. Тематика курсових робіт відповідає темі науково-дослідної роботи кафедри психології **«Психологічні проблеми професійної підготовки та самореалізації фахівців різних галузей практики»**

Тема курсової роботи *обирається* студентом, виходячи з його навчально-пізнавальних та наукових інтересів. Свій вибір студент здійснює **протягом тижня** з моменту одержання тематики курсових робіт і подає на кафедру *заяву* (додаток А) із зазначенням обраної теми. На цьому етапі з ініціативи студента формулювання теми може бути уточнено. Кафедра психології *затверджує* студенту тему та призначає наукового керівника курсової роботи.

!!! Студентам, що самостійно не визначились із темою курсової роботи та своєчасно не подали заяву, тема призначається за рішенням кафедри.

2.2. Етапи виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи відбувається згідно з графіком, укладеним студентом за погодженням з науковим керівником роботи та затвердженим завідувачем кафедри.

Виконання курсової роботи проводиться в *декілька етапів*:

- 1) самостійне дослідження обраної проблеми:
 - вибір теми;
 - студенти третього курсу укладають план-графік написання курсової роботи і погоджують його з науковим керівником;
 - ознайомлення з її теоретичними і практичними аспектами (попередній огляд літератури);
 - визначення актуальності, мети та завдань роботи, об'єкта і предмета дослідження (оформлюється у вигляді вступу до курсової роботи; погоджується з науковим керівником);
 - складання попереднього плану;
 - підбір джерел і фактичного матеріалу, (поглиблений огляд літератури, та додається проведення емпіричного дослідження);
- 2) консультації у наукового керівника щодо:
 - обсягу та якості попереднього вивчення обраної теми;
 - уточнення плану-графіку написання курсової роботи і підготовки до її захисту;
- 3) написання й оформлення курсової роботи згідно вимог;
- 4) підготовка до захисту курсової роботи:

- подача курсової роботи на кафедру для перевірки науковим керівником та підготовки відгуку на неї;
 - доопрацювання роботи після одержання відгуку керівника;
 - підготовка виступу та презентаційних матеріалів для публічного захисту курсової роботи (бажано з використанням мультимедійних засобів);
- 5) публічний захист.

Дотримання зазначеної логічної послідовності етапів виконання курсової роботи дозволить студенту значно зменшити її трудомісткість та позбавить від неефективного використання часу.

2.3. Порядок виконання курсової роботи

Після затвердження теми та наукового керівника курсової роботи студент приступає до її виконання. У тижневий термін студент розробляє вступ курсової роботи з обраної теми та погоджує його з науковим керівником. Після погодження вступу студент розробляє план курсової роботи і погоджує його з науковим керівником.

Для написання першого варіанту курсової роботи виділяється **місяць**. У цей термін студент опрацьовує необхідні джерела, періодично консультується з керівником, звітує про роботу. Час та періодичність консультацій визначається науковим керівником.

Завершена курсова робота подається на кафедру науковому керівникові для підготовки відгуку. Після одержання відгуку наукового керівника студент може доопрацювати роботу з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій. У визначений термін студент подає на кафедру завершену й оформлену належним чином курсову роботу для реєстрації та допуску до захисту. Курсова робота подається виключно у папці-швидкозшивачі.

Перед публічним захистом курсової роботи студент може узгодити з науковим керівником текст виступу та зміст презентації.

Перед захистом студент проходить попередній захист, під час якого викладачі кафедри перевіряють відповідність оформлення роботи.

До моменту затвердження роботи завідувачем кафедри психології і допуску студента до захисту на титульному листі роботи мають стояти підписи виконавця і керівника роботи. Після підпису завідувачем кафедри курсова робота залишається на кафедрі.

2.4. Права та обов'язки студента

До виконання курсової роботи допускаються студенти, які виконали необхідні обсяги навчального плану і не мають академічної заборгованості.

Студент:

- має право *вибору теми* з числа запропонованих кафедрою або може запропонувати іншу тему (при цьому вона повинна бути грамотно сформульована та аргументована), *закріплення* теми за студентом відбувається на підставі його особистої заяви на ім'я завідувача кафедри; *без узгодження з кафедрою вільний вибір теми не дозволяється*;

- повинен самостійно підібрати літературні джерела (книги, монографії, статті) та досконало опрацювати їх;
- повинен обов'язково проаналізувати ступінь розробки теми у вітчизняних та зарубіжних наукових джерелах;
- має право на отримання консультацій наукового керівника; зобов'язаний відповідно до встановленого графіка виконання курсової роботи звітувати перед керівником про виконання запланованих етапів роботи;
- має враховувати в роботі зауваження та пропозиції керівника;
- несе особисту відповідальність за правильність прийнятих трактувань, обґрунтувань, висновків та якість оформлення курсової роботи.

Зміна теми чи керівника може відбутися тільки при наявності мотивованої заяви, з візою завідувача кафедри, не пізніше ніж за місяць до дати планового захисту роботи.

Якщо студент подає на попередній захист не самостійно виконану роботу, рішенням кафедри робота до захисту не допускається. Виявлення несамостійності виконання роботи відбувається у два етапи. На першому проводиться технічна перевірка за допомогою спеціальних комп'ютерних програм, що дозволяють визначити обсяг механічно вставлених, без посилань, уривків чужих текстів. На другому етапі експерти кафедри визначають наявність плагіату та привласнення чужих ідей.

2.5. Права та обов'язки керівника курсової роботи

Керівник курсової роботи призначається із числа досвідчених викладачів кафедри.

Керівник:

- надає студенту завдання на курсову роботу;
- затверджує і контролює графік виконання роботи;
- консультує та організує діяльність студента з питань написання роботи, координує роботу в межах своєї компетенції;
- власним підписом на титульному аркуші курсової роботи засвідчує факт дотримання нормативних вимог та достатню якість виконаної роботи;
- готує та надає на кафедру психології *відгук* на курсову роботу (додаток Е);
- може бути присутнім на захисті курсових робіт, виконанням яких він керував.

Поставивши свій підпис на титульному аркуші курсової роботи, керівник несе відповідальність за дотримання нормативних вимог, засвідчує достатню якість виконаної роботи.

Самостійне виконання курсових робіт студентами університету економіки та права «КРОК» є необхідною умовою ефективності цих робіт як елементу навчального процесу, розвитку у студентів навиків наукової роботи. Під несамостійним виконанням курсової роботи розуміється плагіат, тобто використання у роботі чужого тексту, опублікованого у паперовому чи електронному виді, без повного посилання на джерело чи з посиланнями, але

коли обсяг і характер запозичень ставлять під сумнів самостійність виконаної роботи чи одного з її основних розділів. Плагіат може здійснюватися в двох видах:

- дослівне викладення чужого тексту;
- парафраза – викладення чужого тексту із заміною слів і виразів без зміни змісту запозиченого тексту.

Відповідальність за самостійне виконання роботи несе студент та керівник. Студент має підтвердити самостійне виконання курсової роботи написанням декларації про академічну доброчесність.

2.6. Декларація про академічну доброчесність

Декларація про академічну доброчесність є обов'язковою структурною складовою курсової роботи.

Приклад декларації.

Моя наукова робота була написана мною у моєму власному викладенні, за виключенням цитат з опублікованих та неопублікованих джерел, які чітко ідентифіковані в роботах і визнані як такі.

Я усвідомлюю, що використання матеріалів з інших робіт чи парафраз таких матеріалів без вказання авторства будуть розтлумачені як плагіат. Джерело кожного рисунку, схеми чи іншої ілюстрації відповідно ідентифікується, а також джерела матеріалів, опублікованих чи неопублікованих, які не є результатом моїх власних досліджень, експериментів чи спостережень.

2.7. Забезпечення академічної доброчесності виконавців кваліфікаційних робіт та встановлення фактів плагіату

Антиплагіатна перевірка кваліфікаційних робіт студентів Університету «КРОК» є необхідною умовою визнання академічної доброчесності їх виконавців, гарантування якості здобутої вищої освіти, допуску до захисту студентів у Екзаменаційній комісії та присвоєння відповідної кваліфікації.

Антиплагіатна перевірка передбачає інструментальне дослідження унікальності тексту кваліфікаційної роботи в електронному вигляді та пошук можливих фактів плагіату.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»)

Унікальність тексту кваліфікаційної роботи визначається за результатами перевірки комп'ютерною системою «Антиплагіат» або іншою подібною системою (одним файлом), як правило, тексту другого та наступних розділів кваліфікаційної роботи (без додатків та переліку літератури).

За результатами антиплагіатної перевірки, залежно від значення показника унікальності тексту, кваліфікаційна робота вважається:

- самостійною з високим рівнем унікальності тексту – 80% та вище;
- самостійною з достатнім рівнем унікальності тексту – 65-79%;
- умовно самостійною з середнім рівнем унікальності тексту – 50-64%;
- несамостійною з низьким рівнем унікальності тексту – менше 50%.

Здобувач (слухач) особисто передає текст кваліфікаційної роботи у форматі *.doc, *.docx, *.rtf на здійснення антиплагіатної перевірки, як правило, не менше ніж за два тижні до передзахисту роботи.

Повторна або з порушенням термінів подачі робіт, антиплагіатна перевірка здійснюється на підставі особистої заяви студента у дводенний термін і є додатковою платною послугою.

Довідка з результатами антиплагіатної перевірки кваліфікаційних робіт групи студентів, що проходять атестацію, передається декану факультету (директору інституту) за два дні до передзахисту робіт.

Для кваліфікаційних робіт, які визначаються як умовно самостійні з середнім рівнем унікальності тексту та несамостійні з низьким рівнем унікальності тексту, додається електронний звіт про антиплагіатну перевірку з гіперпосиланнями на запозичені джерела.

Самостійно виконані кваліфікаційні роботи з високим та достатнім рівнем унікальності тексту розглядаються екзаменаційною комісією у встановленому порядку.

Умовно самостійно виконані кваліфікаційні роботи з середнім рівнем унікальності тексту розглядаються екзаменаційною комісією разом із переліком запозичень на предмет їх допустимості.

Несамостійно виконані кваліфікаційні роботи з низьким рівнем унікальності тексту допускаються до захисту в екзаменаційній комісії за окремою письмовою заявою студента і розглядаються разом із переліком запозичень на предмет їх допустимості.

Висновок екзаменаційної комісії про недопустимий рівень унікальності тексту кваліфікаційної роботи є підставою для виставлення незадовільної оцінки.

Здобувачам (слухачам) рекомендується проводити самостійні дослідження унікальності тексту кваліфікаційних робіт на попередніх етапах їх виконання з використанням різних комп'ютерних систем.

3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна повністю розкривати тему дослідження через виконання поставлених задач і носити характер самостійного дослідження.

Курсова робота на другому курсі навчання в університеті припускає, а на третьому потребує наявності *елементів наукового дослідження*:

- визначення практичної значущості роботи через обґрунтування реальності застосування її результатів для потреб практики;
- застосування комплексного, системного підходу у виконанні завдань дослідження шляхом розгляду предмета під різними кутами зору (з позицій теорій і практичних напрацювань різних психологічних шкіл тощо);
- теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок (формалізацію, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, моделювання, абстрагування тощо);
- наявності елементів творчості.

Оригінальність визначення і вирішення поставлених задач є одним із основних критеріїв оцінки якості роботи.

3.1. Структура курсової роботи

Робота повинна мати чітку логічну структуру і складатися з титульного аркуша, плану (змісту), вступу, основної частини, що розкриває зміст теми, висновків, переліку використаної літератури і додатків. Порядок розташування і орієнтовне співвідношення окремих частин курсової роботи на третьому курсі бакалаврату наведені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Співвідношення структурних елементів курсової роботи

Назва структурних елементів роботи	Обсяг друкованого тексту, сторінок
	III курс
Титульний аркуш	1
Зміст	1-2
Основний зміст (від першої сторінки вступу до останньої сторінки висновків)	близько 50
Вступ	3-4
Розділ 1 (теоретичний)	близько 15
Розділ 2 (аналітичний на другому курсі; емпіричний на третьому)	близько 20
Висновки та пропозиції	3-4
Список використаних джерел	Від 50-ти та більше джерел
Додатки	5 і більше

Основний зміст курсової роботи (без списку використаної літератури та додатків) має бути в межах 45-55 сторінок для студентів третього курсу

залежно від складності теми та обсягу поставлених завдань. Список використаних джерел повинен складатись з 40-50 найменувань.

3.2. Зміст курсової роботи

Титульний аркуш курсової роботи містить інформацію про навчальний заклад, вид роботи і найменування теми, дані про виконавця і керівника, про допуск завідувачем кафедри до захисту. Розташування інформації на титульному аркуші наведено в додатку Б.

Зміст містить перелік структурних частин роботи (вступ, послідовно перераховані найменування всіх розділів і підрозділів, висновки, список використаних джерел та найменування додатків) і номери їх відповідних початкових сторінок (додаток В).

Вступ розкриває сутність роботи, дає її загальну характеристику і містить такі обов'язкові елементи:

Актуальність роботи – висвітлення сучасного стану обраної проблеми, пояснення в кількох реченнях важливості і своєчасності її подальших досліджень як з теоретичного, наукового погляду, так і з погляду практики. В актуальності обов'язковим є посилання на авторів, що займалися розробкою проблеми, що відображена у темі курсової роботи.

Приклад формулювання актуальності роботи.

В умовах сучасного надзвичайно динамічного, глобалізованого та уніфікованого соціуму постійно змінюються соціальні орієнтири, які спрямовують розвиток людства. За цих обставин особливо гостро постає проблема збереження особистісної цілісності та індивідуальної неповторності людини, що, зокрема, забезпечуються мотиваційною сферою її особистості.

Аналіз теоретико-методологічних джерел з досліджуваної проблеми виявив відсутність єдиної концепції мотиваційної сфери особистості, недостатню розробленість наукових підходів щодо розвитку мотиваційної сфери особистості у всіх її проявах.

Отже, важливого теоретичного і прикладного значення набуває поглиблене вивчення сутності та структури мотиваційної сфери особистості, обґрунтування чинників, критеріїв, показників, умов, засобів, властивостей, індивідуально-типологічних особливостей розвитку мотиваційної сфери особистості студента-психолога. Вищезазначені аспекти зумовили вибір теми дослідження «Психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога».

Дослідження проблеми усвідомленої саморегуляції, започаткованої К.О. Абульхановою-Славською, А.В. Брушлинським, О.О. Конопкіним, відбувається за трьома напрямками: саморегуляція психічних процесів і станів (Л.П. Грімак, О.Л. Гройсман, А.Б. Леонова, Р.М. Нестеров, Г.С. Никифоров, Ю.І. Філімоненко та ін.), саморегуляція діяльності (К.О. Абульханова-Славська, Ж.П. Вірна, О.О. Конопкін, В.І. Моросанова, О.К. Осницький та ін.)

і саморегуляція поведінки (М.І. Бобнєва, М.Й. Боришевський, В.О. Ядов та ін.). Змістовий аналіз цих напрямів уможлиблює виокремлення як мінімум двох взаємопов'язаних процесів: регуляції власне діяльності (регулювання суб'єктом усього, що стосується організації і здійснення діяльності) та особистісної регуляції (самодетермінація поведінки, регуляція дій, спрямованих на перетворення ставлень людини). У структурі особистісної саморегуляції виокремлюють два рівні: смисловий (оцінювання 2 поведінкового акту) і дії самоконтролю (управління поведінковим актом) (І.Г. Чеснокова)

Саме в цьому контексті перспективним є дослідження ціннісно-смислової саморегуляції, що урізноманітнить вивчення регуляційних процесів на рівні самосвідомості. Адже на сьогодні практично не досліджено регулятивні механізми ціннісно-смислових самозмін, самосуб'єктної регуляції особистості на етапі підготовки до педагогічної діяльності, специфіку впливів особистого смислу людини на розгортання професійної діяльності тощо. А дослідження особистості, як відкритої самоорганізувальної системи, дасть можливість розглядати цінності не лише з позиції їхнього розвитку, рушійною силою якого слугує суперечність, а і становлення, джерелом якого є відповідність. Орієнтування на принципи інтегративно-особистісного (Г.О. Балл) та системного підходів посприяє більш детальному аналізу динамічних перетворень, забезпечить розкриття умов та особливостей аксіотенезу особистості майбутніх педагогів в умовах суспільної нестабільності та ціннісної невизначеності. Отже, недостатнє теоретичне вивчення проблеми становлення цінностей і можливостей їхньої саморегуляції майбутніми педагогами з позиції суб'єктності, інтегративності, системності та внутрішньої регуляторики робить її досить актуальною як із наукового, так і з практичного погляду, а отже, перспективною в контексті обраної нами теми дослідження «Психологія ціннісно-смислової саморегуляції майбутніх педагогів».

Мета дослідження – головна ціль, ідея, якій підпорядкована робота.

Приклад формулювання мети дослідження.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога.

Завдання роботи – конкретні теоретичні та практичні задачі, які автор збирається вирішити для досягнення головної мети дослідження.

Завданнями роботи можуть бути:

- простежити еволюцію теоретичних поглядів на досліджувану проблему;
- порівняти теоретичні підходи та моделі, за якими пояснюють досліджуване явище представники різних психологічних шкіл і напрямків;
- вивчити існуючі методи оцінки та моніторингу проблеми;
- визначити їх спільні риси та відмінності, ефективність та доцільність застосування.

- завдання емпіричного характеру.

Приклад формулювання завдань дослідження.

1. Здійснити теоретико-методологічний аналіз проблеми мотиваційної сфери особистості, визначити базові поняття мотиваційної сфери особистості.
2. Обґрунтувати психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога.
3. Емпірично дослідити особливості мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів.
4. Розробити рекомендації стосовно оптимізації розвитку мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів.

Об'єкт і предмет дослідження характеризують спрямованість роботи, окреслюють обрану для вивчення наукову проблему.

Об'єктом може бути процес або явище, певна сфера психологічного дослідження, що породжує проблемну ситуацію, наприклад, *мотиваційна сфера особистості*. Об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне і часткове: предмет міститься в межах об'єкта.

Предмет дослідження – це чітко означений аспект наукового вивчення процесу чи явища в межах об'єкту. Стосовно вище наведених прикладів, предмет вивчення збігається з формулюванням теми і має наступне формулювання: *психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога*. Саме предмет дослідження визначає тему курсової роботи, зазначену на титульному аркуші як її назва. Проте, слід зазначити, що коли тема досить вузька і розкриває якийсь один конкретний аспект, то формулювання предмету не співпадає з формулюванням теми дослідження і зазвичай є ширшим, ніж тема.

Також у вступі обов'язково потрібно навести відомості про:

- методи дослідження з поясненням, для чого саме вони використовувались;
- наукову новизну та теоретичне значення одержаних результатів;
- практичне значення одержаних результатів дослідження;
- експериментальну базу дослідження (для студентів третього курсу);
- апробацію результатів дослідження, власні публікації з теми дослідження (якщо такі є);
- структуру та обсяг курсової роботи.

Кожен з цих пунктів починається з абзацу і виділяється жирним шрифтом.

Приклад:

Методи дослідження. Для досягнення мети та реалізації завдань було використано комплекс методів: теоретичні – аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, порівняння

для розкриття сутності та визначення базових понять досліджуваної проблеми, структурування, моделювання для розробки моделі мотиваційної сфери особистості та виявлення психологічних чинників її розвитку, класифікація для побудови типології студентів за показниками мотиваційної сфери особистості; емпіричні – включене лонгітудне спостереження, анкетування, бесіда, інтерв'ю, психодіагностичні методики, констатувальний експеримент для вивчення особливостей мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів; кількісної обробки даних – визначення середніх значень, відсоткових співвідношень, коефіцієнт рангової кореляції Спірмена для виявлення кореляційних зв'язків між досліджуваними показниками мотиваційної сфери, L-критерій Пейджа для дослідження динаміки показників мотиваційної сфери особистості студентів упродовж навчання, U-критерій Манна-Уїтні для виявлення відмінностей між вибірками досліджуваних, дисперсійний аналіз для з'ясування типологічних відмінностей студентів за показниками мотиваційної сфери особистості.

Для емпіричного дослідження проявів професійного вигорання застосовано: шкалу самооцінки тривожності Ч.Д. Спілбергера, Ю.Л. Ханіна; опитувальник «Визначення нервово-психічного напруження» (Т. Немчин); методику психічного вигорання А.А. Рукавішнікова; Опитувальник «Оцінка професійного стресу» Вайсмана; методику діагностики професійного вигорання (MBI) К. Маслач, С. Джексон в адаптації Н.С. Водоп'янової, для визначення симптомів.

Обробка отриманих даних здійснювалася за допомогою пакета статистичних програм для SPSS 13.0 for Windows та пакета програм Microsoft Office for Windows XP Professional.

Наукова новизна одержаних результатів:

уперше:

- розроблено програму психологічної профілактики та корекції професійного вигорання державних службовців законодавчого органу влади та експериментально доведено її ефективність;

удосконалено:

- техніку застосування методик для індивідуальної профілактичної та психокорекційної роботи; а також психокорекційних програм, де передбачено формування стратегій професійного розвитку;

дістали подальшого розвитку:

- теоретичні уявлення щодо шляхів розв'язання проблеми професійного вигорання, а також про психологічні засоби профілактики та корекції професійного вигорання державних службовців законодавчого органу влади.

Практичне значення дослідження полягає у визначенні напрямів психологічної допомоги та розробці системи психологічних засобів профілактики та корекції професійного вигорання для державних службовців законодавчого органу влади. Матеріали дослідження можуть бути використані організаційними психологами у роботі з державними службовцями. Програма профілактики та корекції професійного вигорання може бути застосована керівництвом Апарату Верховної Ради України та інших державних структурах у роботі з державними службовцями. Теоретичний та практичний матеріал дослідження може стати корисним у розробці та модернізації курсів «Організаційна психологія», «Акмеологія», «Психологія професійного становлення особистості».

Структура та обсяг курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (52 найменування) та додатків. Загальний обсяг курсової роботи - 65 сторінок, основний обсяг - 58 сторінок. Робота містить 12 таблиць, 8 рисунків, додатки (на 8 сторінках).

Основна частина курсової роботи послідовно розкриває зміст роботи, подаючи матеріал згідно з метою дослідження та поставленими завданнями.

Основна частина роботи складається з двох (в окремих випадках трьох) розділів, кожний з яких може містити два-три підрозділи. У кінці кожного розділу узагальнюються результати, отримані у цій частині роботи. Узагальнення подаються у вигляді висновків до розділу. Висновки до розділу не починаються з нової сторінки, а продовжують розділ:

Висновки до розділу 1:

.....

Курсова робота пишеться на основі аналізу наукової літератури за темою дослідження.

На *третьому курсі* – курсова робота передбачає організацію та проведення емпіричного дослідження – констатувального експерименту.

Емпіричне дослідження – це збір отриманих в ході вивчення об'єкта конкретних даних. В емпіричному дослідженні відбувається безпосередній контакт дослідника з досліджуваним об'єктом. В якості основних методів дослідження емпіричне пізнання використовує в основному експеримент і спостереження за реальними об'єктами (безпосередній вплив або спостереження досліджуваних явищ).

Констатувальний експеримент – психологічний метод, що встановлює наявність певного й обов'язкового явища або факту. Для досягнення цієї мети він повинен відповідати певним вимогам. Так, експеримент зможе стати констатувальним тільки в тому випадку, якщо перед дослідником стоїть завдання виявлення наявного стану, а також рівня сформованості певної властивості, або ж досліджуваного фактора. Пріоритетним для вивчення стає актуальний рівень у розвитку виділеного параметра в респондента, або ж групи респондентів. Саме цим визначаються мета й завдання курсової роботи. Констатувальний експеримент має таке призначення: вимір наявного рівня розвитку (зв'язку, залежності тощо), а також одержання початкового матеріалу для організації подальшого дослідження – формувального експерименту.

Студент має продемонструвати вміння планувати й проводити емпіричне дослідження та аналізувати його результати. В емпіричному дослідженні має бути використано 3-4 методики збору емпіричних даних. Обов'язковими є використання методу анкетування (анкета власної розробки) чи методу опитування (валідний, надійний опитувальник).

Обробка отриманих даних здійснюється за допомогою методів математичної статистики. Модель обробки та вибрані коефіцієнти мають бути обґрунтовані. Завершена обробка емпіричних даних має бути завізована викладачем курсу «Методи математичної статистики у психології». Викладач виставляє оцінку за проведену статистичну обробку даних. Оцінка входить до сумарної кількості балів за курс і є обов'язковою для допуску до екзамену.

Студент у роботі має проаналізувати наукову літературу за темою. **Не менше 50% джерел мають бути за останні п'ять років (наукові статі, тези, монографії тощо) (25 і більше). З них:**

- не менше 25% джерел зарубіжних дослідників (6 і більше);
- не менше 50% джерел українських дослідників (12 і більше).

Після списку літератури студент подає перелік відповідності джерел вимогам.

Приклад:

Всього джерел – 52

Джерел за останні п'ять років - 40

Джерел зарубіжних авторів за останні п'ять років – 8 (номера джерел у списку)

Джерел українських авторів за останні п'ять років – 18(номера джерел у списку)

У першому (теоретико-аналітичному) розділі вирішуються теоретичні завдання роботи: подається комплексний аналіз стану вивченості об'єкта та предмета дослідження, порівнюються погляди представників різних наукових шкіл на досліджувану проблему, з'ясовуються можливі протиріччя, розглядаються моделі, які використовуються у даній тематиці, визначається сучасний стан об'єкту дослідження, формулюється загальна характеристика предмету дослідження та його особливостей, проводиться послідовний розгляд і аналіз складових елементів предмета дослідження чи його окремих аспектів; формулюються загальнотеоретичні висновки та теоретичні підходи до емпіричного дослідження.

У другому (експериментальному) розділі розглянута теорія застосовується до аналізу фактичного матеріалу, реальних та гіпотетичних прикладів. Подається план емпіричного дослідження та описуються його структурні елементи – етапи дослідження; вибірка дослідження; обґрунтовується вибір методів та методик дослідження (підрозділ 2.1). Наводяться результати власного емпіричного дослідження; аналіз отриманих даних. Висновки та рекомендації.

Методичною основою аналізу виступають різні методики, які студент може знайти в літературі, запозичити з лекційних і практичних занять чи одержати, звернувшись за допомогою до керівника роботи. У цьому розділі, зазвичай, студент виконує *індивідуальне завдання*, сформульоване керівником. Залежно від теми дослідження, індивідуальне завдання може полягати у структурному та/або динамічному аналізі окремих характеристик предмету дослідження, у порівняльному аналізі теоретичних концепцій, шкіл, моделей щодо досліджуваного явища, у застосуванні сучасних моделей психічних явищ з використанням новітніх методик, комп'ютерної техніки тощо. Результати виконання індивідуального завдання слід максимально повно відобразити у загальних висновках.

Кожний розділ роботи починають з нової сторінки. Основному тексту розділу може передувати коротка передмова. Основний текст розділу поділяється на 2-3 смислових підрозділи, в яких висвітлюються певні змістовні частини досліджуваних питань. Обсяги підрозділів роботи мають бути пропорційними (не допускається, наприклад, щоб один підрозділ складався з 1-2 сторінок, а інший – з 10). У кінці кожного розділу в декількох реченнях узагальнюють результати, отримані у цій частині роботи.

Висновки є підсумком роботи. До них відносять найважливіші результати роботи, отримані автором *особисто* відповідно до поставлених завдань та мети дослідження: виявлені тенденції, закономірності, які визначають зміст досліджуваного процесу або явища, особливості пояснення досліджуваних питань окремими дослідниками або школами, особливості розвитку певного процесу (явища). У висновках повинні знайти відображення теоретичні припущення про тенденції розвитку об'єкта дослідження, результати експериментальних досліджень, вплив різних факторів на зміну об'єкта і предмета дослідження. Якщо в роботі досліджувалась динаміка явища, то робляться висновки про її характер (коли і якими були зміни та що їх спричинило).

Висновки оформлюються як відповіді на поставлені завдання і номер кожного висновку збігається з відповідним номером завдання.

Також у висновках необхідно наголосити на теоретичній та практичній значущості здобутих результатів, окреслити можливості їх використання та подальшого удосконалення.

Стосовно вище наведеного прикладу завдань дослідження, висновки виглядатимуть наступним чином.

Приклад оформлення висновків

1. У результаті теоретичного дослідження було впорядковано понятійну базу мотиваційної сфери особистості на основі застосування аксіоматичного підходу. Виділено вихідне поняття «*нужда*», яке покладено в основу визначення базових понять досліджуваного феномену (*потреба, потяг, бажання, мотивація, мотив, намір, когнітивний контроль*). Визначено поняття мотиваційної сфери особистості як ядро простору особистості, де перетинаються всі особистісні властивості, що визначають характер мотиваційних процесів, і яке задає спрямованість, забезпечує стійкість, стабільність та цілісність особистості.

2. Обґрунтовано психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості, стосовно майбутніх психологів це: уявлення студентів про структуру і функціонально-динамічні особливості мотиваційної сфери особистості як мету і зміст її розвитку у майбутніх психологів; здатність студентів досліджувати різноманітними методами й методиками діагностування за окремими емпіричними показниками свої власні індивідуальні особливості мотиваційної сфери; оволодіння способом моделювання типологій особистості за показниками мотиваційної сфери та здатність виявляти власний тип особистості з метою оптимальної ефективної самореалізації себе

в межах відповідного типу; становлення системи цінностей і смислів, що забезпечують життєву і професійну реалізацію особистості в соціумі з метою закріплення позитивного досвіду життєтворення.

3. Дослідження особливостей мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів виявило достатню стабільність окремих показників мотиваційної сфери особистості. Більшість студентів має середній рівень адаптивності, який не зростає протягом навчання; майже половина студентів мають високу особистісну тривожність, що не знижується від першого до четвертого курсу, переважаючи більшість студентів мають низьку організованість, яка не зростає впродовж навчання. Більшість майбутніх психологів мають інтернальний локус контролю, середній рівень мотивації досягнення (як прагнення до успіху, так і уникнення невдач), середній рівень перфекціонізму. Значну динаміку змін зафіксовано стосовно мотивації уникнення невдач, яка суттєво зростає у більшості студентів від першого до четвертого курсу. Отримання диплому є провідним мотивом навчання досліджуваних студентів-психологів, проміжне місце займає мотив оволодіння професією, мотив отримання знань знаходиться на останньому місці. Система ціннісних орієнтацій та структура емоційної спрямованості дещо відрізняється від обумовленої вимогами професії психолога та соціальним статусом студента – у системі цінностей майбутніх психологів цінності «творчість», «щастя інших», «пізнання», як і спрямованість на гностичні та естетичні емоції, займають у рейтингу останні місця. Студенти, схильні до пропусків занять, мають порівняно високий рівень особистісної тривожності, низький рівень організованості, переважно інтернальний локус контролю, комунікативну та гедоністичну спрямованість. Мотивація до діяльності у досліджуваних переважно внутрішня, що ускладнює зовнішнє мотивування. Більшість представників цієї вибірки відмічають відсутність інтересу до навчання та наявність лінощів, навчання для них не є основним видом діяльності.

4. З урахуванням психологічних чинників розроблено рекомендації щодо оптимізації розвитку мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів. Метою впровадження рекомендацій може бути створення умов для актуалізації професійно важливих уявлень про феномен мотиваційної сфери особистості, здатності виявляти тип особистості за показниками мотиваційної сфери та професійно орієнтованих цінностей і смислів. Розроблена рекомендації органічно вписується у навчально-професійну діяльність студентів-психологів і не потребують організації додаткових спеціальних занять.

Здійснене дослідження не претендує на остаточне і вичерпне вирішення зазначеної проблеми. Вирішення поставлених завдань відкрило ще більше питань, які виходять далеко за межі формату курсової роботи, що, власне, й підкреслює надзвичайну перспективність вивчення мотиваційної сфери особистості. Доцільним є подальше несуперечливе розширення аксіоматичної моделі мотиваційної сфери особистості за рахунок виявлення нових показників, удосконалення наявних мотиваційних типологій особистості,

залучення до дослідження не лише студентів-психологів, а й студентів інших спеціальностей та старшокласників.

Список використаних джерел подається в алфавітному порядку за прізвищем перших авторів або за назвами робіт (якщо джерело підготовлене редколегією) *без підрозділу на їхні види* (книги, статті тощо). Дані про джерела наводяться мовою оригіналу. Спочатку подаються джерела, написані з використанням кирилиці (українська, російська, білоруська, болгарська мови тощо); потім – з використанням латиниці (англійська, німецька, французька мови тощо).

Зразки бібліографічного опису різних видів джерел, необхідні для складання списку використаних джерел містяться у Додатку Г, зразок списку використаних джерел – у Додатку Д.

Додатки формуються лише у разі необхідності. З основної частини до додатків виносять: графічні об'єкти, які займають повну сторінку формату А4 і більше, використані психодіагностичні методики, об'ємні математичні викладки, додаткові пояснення, допоміжні ілюстрації.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Рекомендації встановлюють загальні вимоги до оформлення робіт і розроблені відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008-95 і міжнародного стандарту ISO 5966:1982.

Курсова робота має бути виконана у вигляді стандартного текстового файлу, який створюється в редакторі Microsoft Office Word. Друкується робота з одного боку аркушу стандартного білого паперу формату А4 (210 x 297 мм), орієнтація – «Книжкова».

Текст друкується з такими відступами:

- зліва – 3,0 см;
- справа – 1,5 см;
- згори та знизу – по 2 см;
- верхні та нижні колонтитули – по 1,2 см;
- абзацним відступом – 1,25 см (п'ять друкованих знаків);
- щільність друга – до тридцяти рядків на сторінці;
- інтервали між абзацами (перед і після) не допускаються (повинні дорівнювати 0 пт).

Вимоги до шрифту

- Times New Roman (Суг),
- розмір кегля – 14;
- інтервал між рядками – 1,5;
- інтервал між знаками «Звичайний», за необхідності можна використовувати «Ущільнений» до 0,25 пт;
- вирівнювання тексту – «За шириною».

Для забезпечення правильності оформлення під час роботи з редактором Microsoft Office Word необхідно *ввімкнути відображення прихованих символів форматування* (ці символи не відображаються під час друку і позначають пробіли, абзаци, нерозривні пробіли, розриви сторінок тощо). Нерозривні пробіли (сполучення клавіш ctrl+shift+пробіл) необхідно ставити між ініціалами та прізвищем, між словами речення і знаком «тире» і в інших ситуаціях, коли є недопустимим розрив слів на іншу строчку. *Вважається помилкою*, коли ініціали знаходяться на одній строчці, а прізвище – на іншій. Так само не можна допускати розрив у наступних випадках:

- скороченням населеного пункту та назвою: *м. Київ*;
- скороченням сторінки та цифрою: *с. 25*;
- останнім словом цитати та посиланням на неї: *цитата [с...]*;
- знаком номеру та цифрою: *№ 4*;
- номером пункту та першим словом: *1) текст...*

Також необхідно уважно слідкувати, щоб строчка не починалась з тире.

Незначні помилки і графічні неточності допускається виправляти зафарбовуванням білою фарбою (коректором) з нанесенням виправлень на тому ж місці (не більше двох на одній сторінці) чорними чорнилами (пастою).

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами, виділяють напівжирним шрифтом, вирівнюють «по центру» симетрично до тексту.

Кожну структурну частину починають з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, виділяють напівжирним шрифтом, вирівнюють «За шириною» симетрично до тексту.

Крапку в кінці структурних частин та заголовків підрозділів не ставлять.

Відстань між заголовком і текстом (за винятком заголовка підрозділу) – 1 інтервал, між заголовками чи рядками заголовка – як у тексті. Не допускається розташовувати заголовки в нижній частині листа, якщо після заголовка є тільки один рядок тексту.

4.2. Нумерація

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул позначається арабськими цифрами без знака «№». Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Першою сторінкою роботи вважається титульний аркуш. **Не проставляються, але враховуються** номери сторінок титульного листа, змісту і перша сторінка вступу; таким чином, перше позначення номеру сторінки (звичайно це 4–5) з'являється на другій сторінці вступу. Прикладом оформлення нумерації може виступати нумерація сторінок у даних методичних рекомендаціях.

Серед структурних частин лише розділи роботи нумеруються наскрізною нумерацією – «РОЗДІЛ 1» (перший розділ). Не нумерують заголовки «ВСТУП», «ЗМІСТ», «ВИСНОВКИ» та «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ». Після номера розділу крапку не ставлять, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, номер підрозділу складається з номера розділу і номера підрозділу, розділених крапкою, в кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.2.» (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад. «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

4.3. Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, рисунки, схеми, графіки, діаграми) розташовують в роботі після тексту-посилання, у якому вони згадуються

вперше, чи на наступній сторінці. Наприклад: «...співвідношення видів мотивації досягнення є квадріполярним (рис. 1.2.).» (другий рисунок першого розділу) або «... як це показано у табл. 1.2.» (друга таблиця першого розділу). Якщо ілюстрації створені не автором роботи, в тексті необхідно давати посилання на відповідні літературні джерела.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують додаткові дані (примітки). Назва міститься під ілюстрацією через один інтервал після її зображення (чи після приміток до ілюстрації) без абзацного відступу від початку рядка.

Ілюстрації і таблиці, що займають всю сторінку, звичайно виносять у додатки і не враховують у основному обсязі роботи.

4.3.1 Рисунки

Ілюстрація позначається текстом «Рис. __», розміщеним під ілюстрацією. Ілюстрації нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, наприклад, «Рис. 1.1 Квадріполярна модель мотивації досягнення».

Якщо додаток містить ілюстрації, то вони нумеруються порядковою нумерацією в межах кожного додатка. Номер ілюстрації складається з порядкового номера додатка і порядкового номера ілюстрації в межах додатка, розділених крапкою. Наприклад: «Рис. Д. 1 Квадріполярна модель мотивації досягнення».

4.3.2. Таблиці.

Цифровий матеріал зазвичай оформляють у вигляді таблиць. Таблицю розташовують по всій ширині листа з дотриманням лівих і правих полів.

Всі графічні об'єкти (рисунки, таблиці, формули) нумеруються послідовно в межах розділу (за винятком тих об'єктів, які винесено у додатки). Наприклад, «Рис. 1.2» (другий рисунок першого розділу) або «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Номер і назву таблиці розміщують над таблицею як показано на прикладі:
Таблиця 1.2

Назва таблиці

		Заголовки граф					
підзаголовки граф		рядки		графи			
		рядки		графи			
	рядки			графи			
	Р	Я	Д	К	И		

Якщо рядки чи графи виходять за формат сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи їх одну під другою чи поруч, або переносять частину

таблиці на наступну сторінку. При цьому в кожній частині таблиці повторюють заголовки рядків. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад, «Продовж. табл. 1.2».

4.3.3. Формули

Формули обов'язково потрібно супроводжувати поясненням значень всіх наведених символів. Невеликі формули, які не є ключовими, вписують всередині рядків тексту. На окремих рядках розміщують довгі та громіздкі формули.

Нумеруються лише ті формули, на які є посилання в подальшому тексті, в одному рядку з формулою на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад, (3.1) (перша формула третього розділу).

Букви латинської та грецької абеток, які використовуються у тексті, формулах, назвах, необхідно подавати курсивом «модель IS-LM». Цифри арабські та римські курсивом не виділяють.

4.3.4. Примітки

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують надстрочним знаком послідовно в межах однієї сторінки, наприклад: «... Alea iacta est¹». Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

¹ (лат.) жереб кинуто

² ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Примітки стосовно рівня статистичної значущості зазвичай позначаються зірочками (* , ** або ***) і обов'язково пояснюються після таблиці або тексту, наприклад:

* – рівень статистичної значущості $p \leq 0,05$;

** – рівень статистичної значущості $p \leq 0,01$;

*** – рівень статистичної значущості $p \leq 0,001$.

4.4. Оформлення посилань на використані джерела

При виконанні курсової роботи студент повинен посилатись на джерела, матеріали яких безпосередньо використовуються у роботі. Посилання розміщується у квадратних дужках в кінці останнього речення запозиченого фрагменту:

1) якщо посилаються *на всю роботу*, то в квадратних дужках пишуть порядковий номер джерела в списку джерел: наприклад, «...деякі автори [27; 40] не розділяють подібної точки зору»;

2) якщо в тексті вживається пряме посилання (цитата) чи викладаються твердження, положення, висновки тощо, автором яких не є сам студент, то в квадратних дужках указують номер джерела за списком і через кому – номери сторінок, що цитується. Наприклад, «...*цитата*...» [4, с. 15] означає, що даний фрагмент тексту запозичений зі сторінки 15 джерела номер 4 у списку використаних джерел у кінці роботи.

4.5. Оформлення бібліографічного опису використаних джерел

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел, які виконуються відповідно до чинних міждержавних і державних стандартів:

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ :ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис скорочень слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ)» / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2013-08-22]. – Київ :ДП «УкрНДНЦ», 2014. – 15 с.

Зразки оформлення бібліографічного опису подані в додатку Г. Зразок оформлення списку використаних джерел подано у додатку Д.

4.6. Оформлення додатків

Оформлення додатків здійснюється як продовження курсової роботи у порядку появи посилань у тексті. Сторінки додатків нумеруються на загальних засадах, але не рахуються при визначенні основного обсягу роботи.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої симетрично до тексту. Посередині над заголовком друкується слово «Додаток ___» і велика літера, що позначає додаток. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Прикладом оформлення додатків можуть слугувати додатки, що містяться у даних методичних рекомендаціях.

5. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Курсова робота має бути написана і захищена державною (українською) мовою; (виключення може бути тільки для іноземних студентів, на підставі вмотивованої заяви, з візами директора ННІ психології та завідувача кафедри).

5.1 Порядок подання роботи до захисту

В процесі консультування студент отримує завдання, рекомендації та вказівки наукового керівника. Чорновий варіант роботи подається студентом керівнику *особисто під час консультацій*. Будь-яка передача чорнових варіантів роботи в інший спосіб не допускається.

За тиждень до дати захисту всі студенти, які мають захищати курсові роботи, подають на кафедру зшитий (у папці-швидкозшивачі) остаточний варіант роботи, оформлений згідно всіх вимог. Порушення студентом без поважної причини вимог та термінів подання курсової роботи тягне за собою її недопущення до захисту. Допуск до захисту несвоєчасно поданої курсової роботи надає завідувач кафедри на підставі вмотивованої заяви студента.

У випадку внесення змін до остаточного варіанту курсової роботи, вона має бути подана на кафедру не пізніше ніж за два дні до її планового захисту.

Вчасно отримана курсова робота передається керівникові для оцінювання та рецензування з виставленням попередньої оцінки та допуску (чи не допуску) курсової роботи до захисту.

5.2. Захист курсової роботи

Час і місце проведення захисту визначається студентським офісом за погодженням з кафедрою та навчальним відділом. Графіки захисту розміщуються на дошці кафедри. До складу комісії кожної групи з захисту курсових робіт входять три члени кафедри, які, в свою чергу, є керівниками відповідних курсових робіт у цій групі. Комісія може проводити захист лише тих курсових робіт, які були вчасно подані та допущені до захисту.

Для виступу студенту надається 5–7 хвилин. Доповідь необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу або комп'ютерної презентації за допомогою програми Microsoft Office PowerPoint, висвітливши питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; елементи новизни, що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто.

Після виступу студент відповідає на питання членів комісії, він повинен виявити компетентність та володіння змістом роботи.

Якщо своєчасний захист курсової роботи не відбувся, студент має право захистити роботу відповідно до діючих норм. Якщо студент отримує оцінку «незадовільно», то він має одноразове право захистити роботу за розкладом, запропонованим кафедрою.

Захищені роботи здаються керівниками на кафедру, де вони мають зберігатися встановлений термін, а в подальшому – передаватися до архіву Університету.

Оцінювання курсової роботи проводиться за чотирьохбальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») з урахуванням 10 параметрів. Максимальна кількість балів за параметр 10 балів:

1. Логічність структури та плану роботи.
2. Відповідність змісту роботи плану, що був затверджений керівником.
3. Повнота розкриття теми (окремо за розділами).
4. Висновки та рекомендації, зроблені студентом.
5. Самостійність та оригінальність роботи.
6. Достатність фактичного матеріалу.
7. Підбір використаних джерел інформації.
8. Глибина опрацювання джерел.
9. Оформлення роботи.
10. Своєчасність виконання роботи.

Шкала оцінювання	Оцінка
90 – 100	Відмінно
70 – 89	Добре
50 -69	Задовільно
1 – 49	Незадовільно

На основі оцінок за вищезазначеними параметрами керівником виставляється загальна, рекомендована до захисту попередня оцінка. Остаточна оцінка формується після проведення захисту. Вона враховує попередню оцінку наукового керівника, якість курсової роботи та якість проведеної автором презентації і виставляється у відомості, заліковій книжці студента та на титульній сторінці курсової роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 556-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія для першого рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>
4. Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D0%BF#Text>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок титульної сторінки курсової роботи

УНІВЕРСИТЕТ «КРОК»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра психології

КУРСОВА РОБОТА

з дисциплін циклу спеціально-професійних компетентностей

на тему:

**ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ СТРЕСОВИХ СТАНІВ У
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

Студент
ІІІ курсу, група Пс-15
Петренко Петро Петрович

Керівник:
кандидат психологічних наук,
доцент,
Іваненко Іван Іванович

(резолюція «до захисту»)

(підпис студента)

(дата)

(підпис керівника)

Київ – 20__

*Зразок оформлення змісту курсової роботи***ЗМІСТ**

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТРЕСОВИХ СТАНІВ МОЛОДІ.....	6
1.1. Стрес як психологічне явище.....	6
1.2. Основні причини виникнення стресових станів у молоді.....	12
Висновки до розділу 1... ..	19
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ВИНИКНЕННЯ СТРЕСОВИХ СТАНІВ У МОЛОДІ	20
2.1. Етапи та організація дослідження.....	20
2.2. Аналіз результатів дослідження.....	23
2.3.Рекомендації щодо подолання тривожності і стресу у студентів.....	32
Висновки до розділу 2... ..	41
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ.....	47

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з
урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Малкова Т.М. Візуальна психодіагностика: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. 132 с. 2. Васильченко О. Репродуктивна поведінка особистості. Соціально-психологічний аналіз: монографія. Луганськ : Ноулідж, 2013. 556 с.
Два автори	1. Гончарук П.А., Сингаївська І.В. Загальна психологія: Пропедевтика (модульний курс): навчальний посібник. К.: Університет економіки та права "КРОК", 2009. 220 с 2. Рейнольдс Д. Конструктивне життя: підтримка психічного здоров'я і життєвий шлях/ пер. з англ. і передм. М. Білоусенко. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 228 с
Три автори	1. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Психогенні психічні розлади : навч.-метод. посіб. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 208 с. 2. Закалик Г.М., Терлецька М.Ю., Шумар Н.М. Психологія розвитку та успіху особистості: навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2019. 488 с
Чотири і більше авторів	1. Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій : навч. посіб. / В. Д. Мішиєв та ін. 2-ге вид. переробл. та доповн. Київ : ВСВ «Медицина», 2024. 167 с. 2. Когнітивна наука: навчальний посібник / Л.М. Деркач, О.В. Шевяков, І.А. Бурлакова [та інші]; ред. Л. М. Деркач. Київ: Видавничий дім "Кондор", 2021. 320 с
Без автора / редактори, упорядники	1. Юнгіанське консультування : колект. монографія /за ред. Р. М. Ткач. Київ : Талком, 2021. 220 с. 2. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі: навчально-наочний підручник/ упоряд. О.М. Цільмак, В.О. Лефтеров. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 266 с.

Багатотомні видання	1. Медична психологія: в 2-х т. Т. 2. Спеціальна медична психологія. / Г.Я. Пилягіна [та ін.]; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 496 с. 2. М'ясоїд П.А. Курс загальної психології: підручник: у 2-х т. Т.1. Київ: Алерта, 2011. 496 с.
Частина видання	
Книги	1. Сингаївська І.В. Професійна успішність викладача як чинник вдосконалення діяльності закладу вищої освіти <i>Соціально-економічні та правові аспекти розвитку суспільства</i>: колективна монографія/ за ред. С.М. Лаптева, І.П. Мігус. Київ: Університет "КРОК", 2020. С. 220-238.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Козік І., Наконечна Н. Можливості застосування штучного інтелекту у менеджменті. <i>Сучасний менеджмент організації: витоки, реалії та перспективи розвитку</i>: збірник матеріалів IV Наукової конференції (18 квітня 2024 р.). Київ: Університет «КРОК», 2024. С.617-620. URL: https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/9855 2. Пінчук К., Сингаївська І. Рекомендації щодо соціальної корекції гендерних стереотипів у молоді України щодо сімейного виховання дітей. <i>Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку</i>: матеріали VI Міжнародної конференції (5-6 грудня 2024 р., м. Київ). Київ: Університет «КРОК», 2024. Т.1. С.444-446. URL: https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/6125 3. Юнгіанське консультування: теорія і практика: матеріали IV міжнародної наукової онлайн-конференції (05-06 червня 2021 року)/ наук. ред. І.В. Сингаївська. Київ. 2021. 104 с. URL: https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/229
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Сингаївська І., Берестовська А. Особливості надання психологічної допомоги жінкам, які переживають втрату близької людини під час війни. <i>Вчені записки Університету «КРОК»</i>.2024. №1(73). С. 214–226. https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-214-226 2. Никоненко О., Данкович Н. Вплив кар'єрного коучингу на розвиток мотивації до успіху працівників. <i>Вчені записки Університету «КРОК»</i>. 2024. Вип.3(75).С.259–268. https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-75-259-268

Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text 2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
Електронні ресурси	1. Наукові публікації кафедри психології Університету «КРОК». URL: https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/3225 2. Організаційна психологія. Економічна психологія. Науковий журнал. Архіви. URL : https://orgpsy-journal.in.ua/index.php/oper/issue/archive
Дисертації, автореферати дисертацій	1. Кудринська Г.В. Формування психологічної компетентності працівників служб управління персоналом центральних органів виконавчої влади: дис. ...докт.філос.: 053 "Психологія" /ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». Київ, 2021. 231 с. URL: https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/48 2. Апішева А.Ш. Психологічні особливості розвитку організаційної культури кафедри вищого навчального закладу: дис. ... канд. пс. наук: 19.00.10 /ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК". Київ, 2020. 261 с. URL: https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5553 3. Гура Н.А. Організаційно-психологічні чинники розвитку та переривання кар'єри: автореф. дис. ... канд психол. наук: 19.00.10 / Університет економіки та права "КРОК". Київ, 2019. 22 с. https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5565

Зразок списку використаних джерел
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алькема В. Г., Парфененко Д. Ю. Огляд підходів до управління конфліктами в командах проєктів. *Інтелектуальні інформаційні системи в управлінні проєктами та економіці в умовах воєнного стану*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Коблево, 13-16 вересня 2022 р.). Харків: ХНУРЕ, 2022. С. 21-24. URL: <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5474>
2. Баркова К. О. Командоутворення як складова формування успішного корпоративного середовища. *Український журнал прикладної економіки та техніки*, 2023. Том 8. № 4. С. 194–199.
-
50. Петрунько О. Соціально-психологічні чинники травми війни в цивільного населення країни – жертви агресії. *Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку*: матеріали VI Міжнародної конференції (5-6 грудня 2024 р., м. Київ). Київ: Університет «КРОК», 2024. Т.1. С.463-465. URL: <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/6119>
51. Петрунько О. В. Амбівалентний дискурс перфекціонізму. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2020. № 4 (60). С. 233–247. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-60-233-247>
52. Сингаївська І. В., Архипчук І. В. Особливості дослідження взаємодії та ділового спілкування в колективі фінансової служби організації. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2022. № 3–4 (27). С. 142– 148. URL: <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/3123>
-
97. The influence of social media on psychological well-being: Examination and outlook / N. Ordatii, O. Nykonenko, I. Barbashova, I. Klymenko, V. Hrytsaniuk. *Multidisciplinary Science Journal*. 2024. Vol. 6. e2024ss0721. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0721>

98. Kumar Nunkoo D., Sungkur R. K. Team conflict dynamics & conflict management: derivation of a model for software organizations to enhance team performance and software quality. *Global Transitions Proceedings*. 2021. Volume 2, Issue 2. P. 545-552. URL: <https://doi.org/10.1016/j.gltp.2021.08.007>

Всього джерел – 99

Джерел за останні десять років – 89

Джерел зарубіжних авторів за останні десять років – 15 (83;85;86;... 50;51;52)

Джерел українських авторів за останні десять років – 73 (1;2;4;5;6;... 97;98;99)

*Зразок відгуку керівника курсової роботи***ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА НА КУРСОВУ РОБОТУ**

Студента _____ курсу _____

(Прізвище, ім'я та по батькові у родовому відмінку)

спеціальності _____

на тему « _____ »

Оцінка основних параметрів роботи за шкалою («5», «4», «3», «2»):

1. Логічність структури та плану роботи _____
2. Відповідність змісту роботи плану _____
3. Повнота розкриття теми (за розділами) 1) _____ 2) _____ 3) _____
4. Висновки та рекомендації _____
5. Самостійність та оригінальність роботи _____
6. Достатність фактичного матеріалу
(статистика, ілюстрації, тощо) _____
7. Підбір використаних джерел інформації _____
8. Глибина опрацювання джерел _____
9. Оформлення роботи _____
10. Своєчасність виконання роботи _____

Додаткові параметри, які характерні для дисципліни, теми, або роботи – на розсуд керівника:

11. _____

12. _____

Необхідні коментарі, зауваження, пропозиції та рекомендації керівника курсової роботи:

Робота рекомендована до захисту з попередньою оцінкою _____**Науковий керівник курсової роботи _____**